

**ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**
**Policy Proposals for Educational Quality Management in the New Normal Era
Under the Secondary Educational Service Area Offices
in the Northeastern Region**

ประทีปแสง พลรักษา

Prateepsaeng Polraksa

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Loei Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, Email: polraksaprateepsaeng@gmail.com

Received: 2025-3-17; Revised: 2025-3-29; Accepted: 2025-3-31

บทคัดย่อ

ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่มีความสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เป็นแนวทางพัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมในยุคปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำเชิงอนาคต 2) ด้านการเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ 4) ด้านการรู้ดิจิทัล 5) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 6) ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.22, S.D. = 0.17) สภาพพึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.22) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเรียงลำดับ ดังนี้ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำเชิงอนาคต (PNI(Modified) = 0.387) ด้านการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ (PNI(Modified) = 0.353) ด้านการเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ (PNI(Modified) = 0.338) ด้านการรู้ดิจิทัล (PNI(Modified) = 0.323) ด้านการนิเทศการศึกษา (PNI(Modified) = 0.317) และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ (PNI(Modified) = 0.313)

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ มีผลการประเมินด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D.=0.23) ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D.=0.18) และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.=0.16)

คำสำคัญ: ข้อเสนอเชิงนโยบาย, การบริหารจัดการ, คุณภาพการศึกษา, ยุควิถีชีวิตใหม่, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

Policy proposals for educational quality management in the new way of life era in the Offices of the Secondary Educational Areas in the Northeast Region are important in raising the quality of education., which has the following research results:

1. Educational quality management in the new way of life era consists of 6 aspects: 1) Future leadership, 2) Increasing opportunities and reducing learning inequality, 3) Educational management according to the context of the area, 4) Digital literacy, 5) Educational supervision, and 6) Communication and public relations.

2. The current situation of educational quality management in the new way of life era is at a moderate level overall ($\bar{X}$ = 3.22, S.D. = 0.17). The desired status of educational quality management in the new way of life era is at a high level overall ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.22 and the ranking value of the needs in the area with the highest development needs is the aspect of future leadership (PNI(Modified) = 0.387).

3. The policy proposals for educational quality management in the new way of life era have the evaluation results in terms of appropriateness at the highest level at ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.23), feasibility at the highest level at ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.18, and usefulness at the highest level at ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.16).

Keywords: Policy Proposal, Management Administration, Quality of Education, New Normal, Secondary Educational Service Area Office

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วโลก ในบริบทของประเทศไทย รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาผ่านแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งนี้ การศึกษาไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือในการพัฒนาปัจเจกบุคคล แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญในการเสริมสร้างเศรษฐกิจและสังคมให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของภาครัฐและสังคมที่ต้องการให้ระบบการศึกษาสามารถผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในอนาคต

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคุณภาพการศึกษายังคงเผชิญกับอุปสรรคและปัญหาหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบการเรียนรู้ ปัญหาหลักที่พบ ได้แก่ การขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสื่อการเรียนการสอน บุคลากรที่มีคุณภาพ งบประมาณสนับสนุน และโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม นอกจากนี้ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหลายแห่งยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อคุณภาพการศึกษาสามารถจำแนกออกเป็นสี่ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่ล้าสมัย ขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การเรียน รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน 2) ด้านการบริหารงานบุคลากร ซึ่งรวมถึงปัญหาการขาดแคลนครู ขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ครูต้องรับภาระงานหนัก และมีการโยกย้ายบ่อยครั้งซึ่งส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารงบประมาณและโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับอาคารเรียนที่ทรุดโทรม อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ขาดห้องปฏิบัติการ และการขาดแคลนงบประมาณที่เพียงพอในการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา และ 4) ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งรวมถึงปัญหาการกระจายอำนาจการบริหารที่ไม่ทั่วถึง การขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนและผู้ปกครอง รวมถึงผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอก เช่น การ

แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา

จากบริบทและปัญหาดังกล่าว งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ รวมถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนานโยบายด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อประเมินคุณภาพข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การทบทวนวรรณกรรม

ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ภายใต้บริบทของ ยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนรู้ตลอดชีวิต และความสามารถในการปรับตัว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปัจจุบันควรมุ่งเน้น การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การกระจายอำนาจการบริหาร การใช้ฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (Data-Driven Management) และการส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร (Fullan, 2020) โดยเฉพาะในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามัธยมศึกษา ที่ต้องเน้นบทบาทของผู้บริหารในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) รวมถึงการส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะทางวิชาชีพและใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ (Hargreaves & Fullan, 2012)

จากการศึกษาของ (กุลธิดา ทวีวัฒนกิจบรร, 2564) พบว่า การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุค New Normal ต้องมีการวางนโยบายที่ยืดหยุ่น รองรับการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และทางเลือก รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะของผู้เรียน ไม่ใช่เพียงผลสัมฤทธิ์เชิงวิชาการ

(ศักรินทร์ สมพิศนภา, 2565) ชี้ว่า การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพควรมุ่งพัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือภายในและระหว่างสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ และสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการจัดการศึกษาโดยรวม

นอกจากนี้ (Sattari, 2020) กล่าวถึงความสำคัญของการมี กรอบนโยบายเชิงคุณภาพ (Quality Policy Framework) ที่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคดิจิทัล และส่งเสริมการดำเนินงานภายใต้การประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

บทสรุป การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ จำเป็นต้องขับเคลื่อนด้วยนโยบายที่ยืดหยุ่น มีความทันสมัย ใช้ข้อมูลในการวางแผน มีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องนำแนวทางดังกล่าวมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินงานวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา (Wording) โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา
2. ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี
3. นักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากโรงเรียนทั้งหมด 933 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยสถานศึกษาจำนวน 274 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 21 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 151 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 102 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 274 คน และครูวิชาการ จำนวน 274 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากจำนวน 274 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมเป็น 548 คน เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ต้องการความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด (ภัทธา นิคมานนท์, 2558) เมื่อกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นค่าความคลาดเคลื่อนจะลดลงด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยผู้วิจัยมีการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ สภาพภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำแนกเนื้อหาตามขอบข่ายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำเชิงอนาคต (Futuristic Leadership) 2) ด้านการเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ (Increase

Opportunities and Reduce learning Disparities) 3) ด้านการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ (Area based Education) 4) ด้านการรู้ดิจิทัล (Digital literacy) 5) การนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) และ 6) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ (Communication and Public Relations)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลของตัวอย่างผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยแบบสอบถาม ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาความถี่และร้อยละ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการคำนวณค่าสถิติ พื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (Best, 1978 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) หลังจากนั้นนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาจัดทำตารางแปลความหมายในรูปของการอธิบายแบบความเรียง

3) ข้อมูลของการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น สำหรับค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_(Modified)) ใช้สูตรในการคำนวณดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

$$PNI_{(Modified)} = \frac{I-D}{D}$$

เมื่อ PNI _(Modified)	หมายถึง	ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
I = Importance	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
D = Degree of Success	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าผลการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ จากนักวิชาการ (Bawany, 2018; Shepherd, 2019; Pacheco, J.A., 2020; Quilter-Pinner, H. and Ambrose, A., 2020; วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์, 2560; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560; วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์, 2561; สุชีวีร์ สุวรรณสวัสดิ์, 2562; วิจารย์ พานิช, 2562; พงษ์ศิริ ศิริบรรณพิทักษ์, 2562; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2562; ธีระ รุญเจริญ, 2562; วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2563; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2563; สุกัญญา แซ่ม้อย, 2564; สุพริศร์ สุวรรณนิค, 2564; และอัจฉรา นิยามา, 2564) และการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันข้อมูลประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านภาวะผู้นำเชิง

อนาคต (Futuristic Leadership) 2) ด้านการเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ (Increase Opportunities and Reduce learning Disparities) 3) ด้านการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ (Area based Education) 4) ด้านการรู้ดิจิทัล (Digital literacy) 5) ด้านการนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) และ 6) ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ (Communication and Public Relations) ภายใต้ข้อเสนอเชิงนโยบาย 3 ส่วนได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) แนวทางของนโยบาย และ 3) การนำนโยบายไปใช้

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.22, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.31, S.D. = 0.30) ได้แก่ รองลงมาได้แก่ ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 3.29, S.D. = 0.37) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.17, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาภาพพึงประสงค์ พบว่าสภาพพึงประสงค์มีความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำเชิงอนาคต ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.30) รองลงมาได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.28) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการรู้ดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คำดัชนีลำดับความสำคัญของต้องการจำเป็น (PNI(Modified)) อยู่ระหว่าง 0.313 - 0.387 โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำเชิงอนาคต (PNI(Modified) = 0.387) รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ (PNI(Modified) = 0.353) ด้านการเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ (PNI(Modified) = 0.338) ด้านการรู้ดิจิทัล (PNI(Modified) = 0.323) ด้านการนิเทศการศึกษา (PNI(Modified) = 0.317) และด้านที่มีคำดัชนีลำดับความสำคัญของต้องการจำเป็นในการพัฒนาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ (PNI(Modified) = 0.313) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดที่ได้จากระยะที่ 1 จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันองค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิต และสุดท้ายคือข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นผู้วิจัย นำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการตรวจสอบความเหมาะสมของนโยบายด้วยการทำประชาพิจารณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Public Hearing of Stakeholders) พบว่าข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำเชิงอนาคต แนวทาง: กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและทันสมัย ส่งเสริมการปฏิบัติตามหน้าที่ของครูและบุคลากร ชื่นชมและเสริมแรงบุคลากรในการทำงาน, การนำนโยบายไปใช้: ระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์โครงสร้างองค์กรและนโยบายเพื่อแปลงเป็นโครงการ พัฒนาครูและบุคลากรด้วยหลักสูตรอบรมออนไลน์ พัฒนาความรู้ด้านการบริหารการใช้งบประมาณ การจัดอบรมและประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายไปใช้หลายวิธีในการนำไปสู่การปฏิบัติ

2. ด้านการเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ แนวทาง: สำรวจความต้องการวัสดุและเทคโนโลยี จัดหาสัญญาณอินเทอร์เน็ต ติดตั้งอินเทอร์เน็ตที่เพียงพอและครอบคลุม, การนำนโยบายไปใช้: สำรวจความต้องการวัสดุและเทคโนโลยี ติดตามการใช้วัสดุและเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ จัดระบบซ่อมบำรุงอุปกรณ์ สำรวจความต้องการของผู้เรียนผ่านแอปฯ ประเมินการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ต จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

3. ด้านการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ แนวทาง: สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน กำหนดเป้าหมายการศึกษา ติดตามตรวจสอบการทำงานร่วมกัน, การนำนโยบายไปใช้: ศึกษาสภาพปัญหาของสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็นและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป้าหมาย เก็บข้อมูลความรู้ในการวางแผน แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามตรวจสอบ ประเมินผลระบบการทำงานร่วมกัน

4. ด้านการรู้ดิจิทัล แนวทาง: ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีของครูและบุคลากร มีเครื่องมือและเทคโนโลยีเพียงพอในการจัดการศึกษา เตรียมเครื่องมือและเทคโนโลยีให้พร้อมใช้งาน, การนำนโยบายไปใช้: สำรวจความต้องการอบรมด้านการใช้เทคโนโลยี จัดอบรมพัฒนาทักษะการใช้งานเทคโนโลยี สำรวจความต้องการใช้สื่อและเครื่องมือ สำรวจวัสดุและเทคโนโลยีเพื่อใช้งาน สร้างทีมสนับสนุนด้านเทคนิค จัดอบรมพัฒนาทักษะการบำรุงรักษาอุปกรณ์

5. ด้านการนิเทศการศึกษา แนวทาง: วางแผนกำหนดบทบาทของคณะกรรมการนิเทศ พัฒนาเครื่องมือและคู่มือที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ, การนำนโยบายไปใช้: วางแผนการนิเทศและกำหนดบทบาท พัฒนาครูและบุคลากรด้านการนิเทศการศึกษา กำหนดกรอบการประเมินที่ชัดเจน พัฒนาเครื่องมือและคู่มือการนิเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการนิเทศโดยใช้เทคโนโลยี

6. ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ แนวทาง: สื่อสารตามบริบทของสถานการณ์ สื่อสารข้อมูลที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย ช่องทางข่าวสารที่เข้าถึงง่าย, การนำนโยบายไปใช้: พัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ให้เป็นระบบ จัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ กำหนดเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์ จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น พัฒนาระบบข่าวสารที่เข้าถึงง่าย ใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ เช่น แอปพลิเคชันและ Podcast

วัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า ผลการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.23) ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.18) และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.16)

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าองค์ประกอบ

สำคัญที่ช่วยในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำเชิงอนาคต 2) การเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ 3) การจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ 4) การรู้ดิจิทัล 5) การนิเทศการศึกษา และ 6) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ในสถานศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ แม้ในพื้นที่ห่างไกลหรือกลุ่มผู้เรียนที่มีข้อจำกัด การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับครูและนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนและการบริหารจัดการการศึกษา โดยการนิเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคใหม่ และส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุคนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ เช่น การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การใช้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง และการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการจัดการศึกษาที่เน้นความยืดหยุ่นและการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในทุกระดับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในยุคปัจจุบัน ผลการศึกษาระบุว่า การพัฒนาศักยภาพครูผ่านการอบรมและพัฒนาทักษะดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอน (อภิชาติ นามวงศ์, 2563) การให้ครูสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องช่วยให้พวกเขาสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน นอกจากนี้ การสร้างแรงจูงใจ เช่น การให้รางวัลและสวัสดิการที่เหมาะสม ยังมีผลต่อความพึงพอใจและความทุ่มเทของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยพบว่า การจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับการพัฒนาสื่อดิจิทัลและโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) โรงเรียนที่สามารถลงทุนในเทคโนโลยี เช่น ระบบ e-Learning และห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) มีแนวโน้มที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์มีระดับความต้องการสูง โดยเฉพาะในด้านภาวะผู้นำเชิงอนาคต ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุคใหม่จึงต้องการผู้นำที่สามารถคาดการณ์และเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเทคโนโลยีและสังคม พร้อมกับกำหนดทิศทางที่ชัดเจน และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการเรียนการสอน รวมถึงสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมต่อเนื่อง ความต้องการจำเป็นสูงสุดในด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมก็เช่นกัน ซึ่งเน้นที่ผู้นำที่สามารถมองการณ์ไกลและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างวิสัยทัศน์ที่ดึงดูดใจและสร้างแรงบันดาลใจให้กับองค์กรเป็นสิ่งจำเป็น โดยผู้นำต้องมีความสามารถในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่เสนอแนวทางในการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการปรับโครงสร้างเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา. จากการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การขาดแคลนครูที่มีทักษะด้านดิจิทัล โครงสร้างพื้นฐานที่ไม่พร้อม และข้อจำกัดด้านงบประมาณ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ในทางกลับกัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ ควรเป็นระบบที่มีความคล่องตัวสูง สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการเรียนการสอน และมีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและภาคีเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา (UNESCO, 2021)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านหลัก ได้แก่: ภาวะผู้นำเชิงอนาคต: เน้นการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน, การส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากร, และการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ผู้นำสามารถปรับตัวได้และสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรในการบริหารจัดการการศึกษา การเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้: การสำรวจและจัดท้าวสรุป, อุปกรณ์, และสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ทุกคนเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียม โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีในการสำรวจและแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ การจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่: การสร้างความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนและการใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดเป้าหมายการศึกษาโดยคำนึงถึงบริบทและความต้องการของพื้นที่การรู้ดิจิทัล: การพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา, การจัดหาเครื่องมือและเทคโนโลยีที่พร้อมใช้งาน เพื่อรองรับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การนิเทศการศึกษา: การวางแผนกำหนดบทบาทของทีมงานนิเทศการศึกษา, การพัฒนาเครื่องมือการนิเทศ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการนิเทศจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งหมดนี้มุ่งหวังที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเท่าเทียมในยุคใหม่ การศึกษาของ (World Bank, 2021) พบว่าประเทศที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เช่น ฟินแลนด์ และสิงคโปร์ สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, 4.61, 4.63 ตามลำดับ) โดยข้อเสนอนี้ได้รับการพัฒนาภายใต้การพิจารณาปัจจัยทางสังคมและเทคโนโลยี ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการในยุคปัจจุบัน ข้อเสนอเชิงนโยบายนี้ได้ผ่านกระบวนการที่ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการประชุมกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่พบผลการประเมินในระดับสูงในหลายด้าน ซึ่งทำให้ข้อเสนอเชิงนโยบายนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง การศึกษาของ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ระบุว่า นโยบายที่เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่านโยบายที่เน้นเฉพาะการปรับปรุงหลักสูตรเพียงอย่างเดียว

สรุป

การเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อระบบการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีบริบทเฉพาะทางด้านภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากร ด้วยเหตุนี้ การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อเสนอเชิงนโยบายที่เหมาะสมควรมุ่งเน้นการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ดังนี้ ประการแรก ควรยกระดับทักษะด้านดิจิทัลของครูและนักเรียน โดยการส่งเสริมการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการจัดตั้งระบบพี่เลี้ยงในโรงเรียน เพื่อให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างคล่องแคล่ว พร้อมทั้งให้นักเรียนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย ประการที่สอง ควรพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้เรียน โดยเน้นการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเส้นทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้ ประการที่สาม คือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ครอบคลุมและทั่วถึง ทั้งในด้านอุปกรณ์การเรียนรู้ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล ประการที่สี่ การส่งเสริมความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษา ทั้งในระดับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาและร่วมกันพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนอย่าง

ยั่งยืน ประการที่ห้า ควรพัฒนาระบบการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พร้อมทั้งส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียนและเขตพื้นที่ ประการที่หก ควรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน รวมถึงสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สุดท้าย ควรพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง และมีทักษะการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ โดยสรุป การบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่จำเป็นต้องอาศัยนโยบายที่มีความยืดหยุ่น เชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น และมุ่งเน้น การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อสร้างระบบการศึกษาที่เข้มแข็ง ทันสมัย และเท่าเทียม สำหรับนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ภาวะผู้นำเชิงอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาที่ชัดเจนและทันสมัย

2) การจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ สถานศึกษาสร้างความร่วมมือในการทำงานจากทุกภาคส่วน

3) การเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือสถานศึกษาสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอนของนักเรียน

4) การรู้ดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาทักษะในการสืบค้นและการใช้งานเทคโนโลยีของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

5) การนิเทศการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือสถานศึกษามีการประชุมวางแผนกำหนดบทบาทและหน้าที่ของทีมงานหรือคณะกรรมการนิเทศการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษา

6) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือสถานศึกษามีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์สอดคล้องและคำนึงถึงบริบท (Context) สภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามและประเมินผลการนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปปฏิบัติจริงในระยะยาว เพื่อยืนยันประสิทธิผลและปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของข้อเสนอเชิงนโยบาย

3. ควรมีการศึกษาวิจัยแนวโน้มอนาคตที่อาจมีผลต่อการศึกษาและการบริหารจัดการ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

4. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบการนำนโยบายไปใช้ในแต่ละภูมิภาคของประเทศ เพื่อศึกษาความแตกต่างและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในบริบทที่แตกต่างกัน

5. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อรวบรวมความคิดเห็นและประสบการณ์จากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

6. ทำการวิจัยเปรียบเทียบนโยบายการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของไทยกับประเทศอื่นๆ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงนโยบาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2563 - 2565*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- กุลธิดา ทวีพัฒนกิจบรร. (2564). *การจัดการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- มลฤดี เฟื่องสง่า และมัทนาวิง ฌนอมศักดิ์. (2566). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ศรีนครินทรวิโรฒ*, 24(2), 162-175.
- ศักรินทร์ สมพิศนภา. (2565). *การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สมชาย ใจดี. (2565). ผลกระทบของโควิด-19 ต่อการจัดการศึกษาในประเทศไทย. *วารสารการศึกษาไทย*, 10(2), 45-60.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *รายงานสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *รายงานการวิเคราะห์นโยบายการศึกษาในยุค New Normal*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย (2564). *การออกแบบนโยบายการพลิกโฉมระบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตในปี 2040*. กรุงเทพฯ: อีเลฟเว่น สตาร์ อินเตอร์เทรด.
- Fullan, M. (2020). *The New Meaning of Educational Change* (5th ed.). Teachers College Press.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school*. Teachers College Press.
- Sattari, S. (2020). Designing a quality process model for implementing educational excellence projects. *International Journal of Educational Management*, 34(5), 915-929.